

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПРИВЕРТАЄ УВАГУ ДО ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

Xоча основним завданням Проекту підтримки приватизації землі в Україні Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) є видача селянам правостановлюючих документів на землю, цей процес включає в себе не тільки рутинне виконання ряду бюрократичних дій і заповнення бланку сертифіката. Так само важливо є інформаційно-освітня робота – аби мати певність, що люди знають свої права й уміють ними користуватися. Телебачення, радіо, газети, журнали й Інтернет – усі засоби масової інформації використовуються сьогодні для того, щоб донести до селян та посадовців юридичні знання, привернути увагу загальну до проблемних питань земельних відносин та сприяти їх вирішенню, заохотити громадян до активного захисту своїх прав і забезпечити розвиток громадянського суспільства в Україні.

“В ефірі програма “Агроновини”, підготована фахівцями Проекту підтримки приватизації землі в Україні. Вас вітає Олена Кочубинська”, – ці слова вже не один рік чують о 5:45 та о 21:00 мільйони селян по всій Україні. “Мене вже навіть по голосу почали впізнавати”, – каже пані Олена, керівник інформаційно-освітньої групи Проекту. “Сьогодні просто страшно згадати, якою була ситуація, коли я тільки розпочала працювати. Довелося практично все робити з нуля: на той час не те що селяни, але й більшість посадовців мали дуже умовні уявлення про те, як працюватиме земельна реформа в Україні та які перешкоди доведеться долати на цьому шляху. Люди були абсолютно не готові до цього, не знали законів і по-своєму їх тлумачили”.

Окрім “Агроновин”, які вже стали своєрідною візиткою інформаційної кампанії Проекту, надійним партнером від самого початку його діяльності в Україні стала щотижнева програма “Сільський час”, яка виходить в ефір щонеділі на Першому національному каналі телебачення. Разом із журналістами програми інформаційна група Проекту готує сюжети про щоденну діяльність Проекту та врегулювання конкретних проблемних ситуацій, пов’язаних із встановленням нових земельних відносин. Крім того, разом із програмою “Сільський час” Проект запровадив нову 45-хвилинну освітню передачу, що виходить в ефір кожної

останньої неділі місяця. Унікальність програми полягає в тому, що вона спрямована на вирішення разом із обласними адміністраціями найбільш типових проблем у сфері земельних відносин, які виникають у тій чи іншій області. В програмі беруть участь керівники органів обласної державної влади та місцевого самоврядування, фермери, селяни, судді, а також незалежні експерти, які здійснюють правову оцінку ситуації та дають рекомендації щодо її вирішення.

Чималий успіх мають і друковані видання, зокрема журнал Проекту “Приватизація землі: закон, практика, проблеми”, який безкоштовно розсилається до Кабінету Міністрів України, Секретаріату Президента, Верховної Ради, інших органів державної влади та місцевого самоврядування. Нещодавно вийшов третій випуск всеукраїнської газети Проекту “Земельне питання: юридичні поради селянину”, присвяченої проблемам у сфері земельних відносин. По 20 примірників цієї газети розповсюджується серед мешканців кожного українського села.

Крім того, проект USAID використовує й найбільш сучасні засоби інформації. Офіційний веб-сайт Проекту (www.ulti.kiev.ua) виявився цінним джерелом інформації для користувачів Інтернету, особливо для юристів, державних службовців різного рівня та преси.

Можна без перебільшення стверджувати, що за час реалізації інформаційної програми Проекту було створено ефективну загальнонаціональну систему селянської правової освіти. Результати цієї роботи ілюструє хоча б такий випадок. Один особливо допитливий чоловік дістався аж до головного офісу Проекту підтримки приватизації землі в Україні в Києві. Взагалі працівники київського офісу безпосередньо не надають консультацій, це справа фахівців Центрів юридичної допомоги, які є в усіх обласних центрах України. Проте виявилось, що ніяких порад нашому відвідувачу й не потрібно. Чоловік і сам прекрасно орієнтувався в ситуації, грамотно вказував на відповідні положення законодавства й просив усього лише допомогти підготувати потрібній йому документи. А на здивовані запитання, звідки така освіченість, відповів: “Так я ж “Агроновини” слухаю. Щодня”.

Свіжий номер тижневика “Вгору” можна знайти на сайті www.vgoru.org.

ПРАВОВА ПРОСВІТА ДЛЯ КРАЩОГО РОЗУМІННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ ПРОЦЕСІВ

UREP, продовження з ст.1
лювати судові процеси, що треба знати про “економічну конституцію” – Цивільний кодекс тощо.

10 прес-клубів, проведених за останні роки у Донецьку, Львові, Дніпропетровську, Одесі та інших містах України дозволили ознайомити місцевих журналістів з багатьма важливими юридичними нововведеннями. Це – закони про іпотеку,

банкрутство, лізинг, кредитні бюро, судове провадження, реєстрацію підприємців та деякі інші. Саме можливість вільного діалогу журналістів та експертів, можливість отримати відповіді на всі запитання, що цікавлять журналістів, є перевагою програми. До цього діалогу через газети і журналі, телеві і радіопрограми відповідно долучається і широка громадськість. Останнє засідання прес-клубу від-

ГРОМАДСЬКЕ ВИДАННЯ ЗАХИЩАЄ ПРАВА ГРОМАДИ

- ВГОРУ, продовження з ст.1
руппі, як впливати на владу. До того ж журналісти в області не мали уявлення, що таке третій сектор і як він працює” – пояснює шеф-редактор газети Алла Тютюнник.

Підхід та принципи газети “Вгору” суттєво відрізнялись від місцевої преси. “Вгору” дала можливість громадським організаціям регіону показати, що можуть люди, якщо вони об’єднуються, як можна вирішувати проблеми згідно закону. Однак самостійність та незалежність нелегко далася газеті. Завдяки Фонду Чарльза Мотта та частковій підтримці проекту USAID “Мережа громадянської дії в Україні” у 2003-2004 роках “Вгору” збільшила наклад, створила нові рубрики, більше уваги змогла приділяти тривалим і затратним журналістським розслідуванням, проведенню кампаній адвокасі, зміцнила організаційно, запрацював рекламний відділ та відділ розповсюдження. Саме ця підтримка дала можливість стати на ноги, наблизити газету до самоокупності. А головне – ця підтримка дозволила ігнорувати спокусу продатися, допомогла неухильно дотримуватися високих принципів журналістики та законності.

Газеті довіряють, як жодній іншій регіональній. Громадяни приходять до офісу видання, шукають допомогу та звертаються за консультаціями. Також активно пишуть листи. Зокрема, нещодавно 6 дільничних міліціонерів розказали про неподобства в міліції: як керівники їх змушили підкидати наркотики, зброю людям, щоб покращити показники розкриття злочинів. Останнім часом захисту в редакції шукають лікарі, прокурори, бізнесмени, які не хотять більше давати і брати хабарі, які хотять будувати правову державу. Для ХОФМЗ газета – це також можливість отримувати запити, більше допомагати людям.

2 жовтня 2006 року „Вгору” святкуватиме 5-ту річницю з часу заснування. Невелика коаліція, заснована 5 років тому для боротьби із корупцією, здійснення розслідувань, здійснення кампаній з адвокасі, сьогодні налічує 9 членів. А газета відважно розв’язує особливі питання і є захисником прав громади, яка бачить в газеті друга та джерело хороших порад.

Свіжий номер тижневика “Вгору” можна знайти на сайті www.vgoru.org.

булося у м. Вінниця у березні цього року. На цьому обговорювалася зовсім нова, дуже важлива тема: створення національного електронного реєстру судових рішень та підприємницького реєстру.

Отже сьогодні, завдяки успішній співпраці CLC та CURE, 300 українських журналістів мають глибше розуміння процесів, що відбуваються на теренах законодавчого забезпечення підприємництва.

USAID INSIGHT

ПАРТНЕРСТВО ЗАРАДИ УСПІХУ

У НОМЕРІ:

Парнерство заради успіху ст. 1

“Вгору”, або шлях до соціальної відповідальності ст. 1

Допомога у перетворенні в інформаційне суспільство ст. 2

Журналісти висвітлюють проблеми екології ст. 3

ЗМІ - сполучна ланка між владою та громадянами ст. 3

В. Різун, Ректор Інституту Журналістики Національного Університету ім. Т. Шевченка підписує меморандум про співпрацю. (Фото: Н. Федорова)

(Телекритика), Дмитро Крикун (Інтерньюз Україна), Олександр Чекмішев (Комітет Рівних Можливостей) і Сергій Гузь (Незалежна Медіа Профспілка) ділились думками про вибори і ЗМІ.

Ток-шоу висвітлювало такі питання: як треба організувати виборчі дебати на національних і регіональних каналах мовлення; вплив російських ЗМІ на українські ЗМІ; застосування журналістських стандартів і принципів, і т.п. До програми, що користувалась популярністю серед глядачів і отримала високий рейтинг, були запрошенні ведучі українські журналісти і медіа-експерти. До ток-шоу також залучали різних журналістів, які за підтримкою громадян допомогли зробити вибори 2006 р. найсправедливішими і найдемократичнішими в історії України.

“5-ий Канал”, який відіграв значну роль постійно і відкрито висвітлюючи події Помаранчевої Революції, надав підтримку і прайм-тайм в ефірі каналу. Щоденно канал транслював 10-хвилинні ток-шоу, де представники НДО, що працюють у сфері ЗМІ, - Наталя Лігачова

Мешканець Херсону читає свіжий номер газети “Вгору”. (Фото: М. Соловій)

В горі, на першій сторінці газети “Вгору”, можна знайти амбіційний девіз “висока журналістика”, що повністю відображає зміст газети, де є все: від аналітичних статей та розслідувань, до новин звідусль, репортажі, фотонариси, інтерв’ю з цікавими людьми, коментарі відомих політиків та посадовців. Прочитавши заголовки, відразу стає зрозумілим на кого газета спрямована: „Херсон в обіймах мафії”, „Що приховує прокуратура області?”, „Діти – знову в моді”. „Вгору” - посідає друге місце за впливовістю, і водночас є одною із небагатьох конкурентоспроможних громадських видань в Україні, які видають 2 громадські організації: Херсонський обласний Фонд милосердя та здоров’я (ХОФМЗ) та Херсонська міська Асоціація журналістів „Південь”.

10 000 примірників громадсько-політичного незалежного тижневика „Вгору”, коли почав виходити тижневик, ті ЗМІ, які були в Херсонській області, подавали необ’єктивну інформацію, особливо ту, що стосувалася прав людини. Погляди в газетах були надто гнітючими, не показували шляхів вирішення проблем, не викривали корупційних діянь. Журналісти не показували, як протидіяти порушенням прав людини, котрі виходили з газети. „ВГОРУ”, ст. 4

ДОПОМОГА У ПЕРЕТВОРЕННІ В ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО

Українська освітня програма реформ (UREP) – проект Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), яку втілює Український освітній центр реформ (CURE). Головним напрямком діяльності Центру є інформаційна підтримка економічних, політичних і соціальних перетворень в Україні, за участю українських громадян до реформування, розпочатого сприятливим побудові демократичної держави з ринковою економікою та розвитку громадянського суспільства.

ГРОМАДСЬКІ ПРЕС-ЦЕНТРИ ДОПОМАГАЮТЬ ЗРОЗУМІТИ НОВУ ВИБОРЧУ СИСТЕМУ

При підготовці до парламентських виборів, цього разу в демократичніших умовах, було багато питань. Як розійтися в довжелезному виборчому бюллетені? Де можна ознайомитися з платформами різних політичних партій і на що звернути увагу, читаючи їх? Як захистити свій вибір? Шо робити, коли права порушуватимуться? Демократичний процес передбачає, що люди знають, де знайти відповіді на всі ці запитання. Доступ до широкій інформації став життєво важливим, оскільки березневі парламентські вибори 2006 року та вибори до органів влади на місцях були важливим кроком України на шляху її перетворення на європейську державу і барометром того, як, насправді, змінилася країна після Помаранчевої революції. Ще одним викликом для українців стало те, що вони мали голосувати в умовах нової пропорційної виборчої системи.

Символіка політичних партій у Тернопільському прес-клубі (Фото: А. Куліш)

Для забезпечення вільного й рівного доступу до інформації для всіх українців, – виборців, зацікавлених журналістів та НДО, – USAID надало допомогу 23 регіональним незалежним громадським прес-центрам, що працювали на базі мережі регіональних прес-клубів UREP з травня 2005 до квітня 2006 року.

Незалежні оглядачі, експерти та пересічні виборці мали можливість одержати необхідну інформацію про регіональну та загальнонаціональну виборчу кампанії за допомогою щотижневих дайджестів та відкритих засідань прес-клубів UREP. Ці центри допомагали виборцям ознайомитися з платформами політичних партій, запрошуячи на засідання представників усіх політичних сил. У регіонах України було організовано понад 700 засідань, в роботі яких взяли участь представники всіх основних політичних партій та блоків, а 120 кандидатів у міст змогли під час цих засідань ознайомити виборців із своїми програмами. Регіональні журналисти використовували громадські прес-центри для відвертого діалогу між ЗМІ та учасниками виборчих перегонів. Результатом стали понад 6000 статей, 4000 телевізійних повідомлень та 3800 радіопередач, створених за матеріалами таких зустрічей. Крім того, відкриті теледебати на місцевих телеканалах у Черкасах,

Сумах та Ужгороді продемонстрували, що громадськість виявляє дедалі більше бажання брати участь у процесі розробки важливих загальнонаціональних політичних, економічних і соціальних рішень.

Громадські прес-центри допомагали виборцям краще зрозуміти нюанси нового виборчого законодавства на місцевому рівні, пояснюючи, як правильно сформувати рішення під час виборчих перегонів. Після відвідання кількох таких центрів представники Комітету виборців України заявили, що незалежні громадські семінари UREP у листопаді 2005 р. та квітні 2006 р. підвищили рівень обізнаності журналістів в питаннях ПГ; з їхніх матеріалів зникли панічні нотки, настімість, з'явилася більше фактажу та аналізу. Семінари в Сімферополі, Одесі, Донецьку та Чернігові, проведені наприкінці 2005 року сприяли істотному підвищенню рівня поінформованості місцевих ветеринарних і санітарно-епідеміологічних служб, а також с/г виробників про рекомендації Всеосвітньої організації охорони здоров'я щодо ефективних заходів захисту від ПГ.

ДОБРЕ ПОІНФОРМОВАНІ УКРАЇНЦІ ЗАХИЩАЮТЬ СВОЇ РОДИНІ ВІД ПТАШИННОГО ГРИПУ

Коли пташиний грип (ПГ) - у буквальному розумінні - прилетів в Україну

в грудні 2005 р., країна зіткнулася із загрозою вірусу глобального масштабу, а також з сільськогосподарськими та економічними збитками, пов'язаними із впровадженням контрольних заходів. Брак розуміння шляхів поширення віrusу та способів контролю над ним привів до багатьох помилок в інших країнах. Після перших спалахів хвороби серед свійської птиці в Україні UREP, за підтримки USAID, підготувала й розпочала загальнонаціональну інформаційну кампанію «Пташиний грип: загроза для України, реальна ситуація та превентивні заходи». Ця кампанія мала на меті підвищити рівень розуміння громадськості способів захис-

тили, як краще та ефективніше висвітлювати проблеми екології. Мері Мисьо, директор Програми Правового Захисту та Освіти ЗМІ, IREX/У-Медіа, яка має великий стаж в журналістиці, і є автором їх розкривати?

Минулі осені Радою Міжнародних Наукових Досліджень та Обмінів (IREX) було організовано спеціалізований тренінг для регіональних журналістів на тему висвітлення чорнобильської тематики. 14 провідних журналістів із 13-ти газет східної, західної та південної України взяли участь у навчанні по висвітленню проблем екології. Учасники відвідали чорнобильську зону відчуження та мали змогу подорожувати по території, яка закрита для відвідування. IREX є головним партнером Інтерньюз Нетворк у впровадженні проекту У-Медіа, який фінансується Агентством США з Міжнародного Розвитку (USAID). Діяльність проекту направлена на підтримку незалежних ЗМІ України.

IREX У-Медіа отримали дозвіл для журналістів відвідати 10-кілометрову заборонену зону, котра і дотепер залишається повністю незаселеною. Учасники їздили по містечках і селах чорнобильської зони, зустрічалися з місцевими експертами, а ще відвідали музеї, присвячені будівництву «саркофагу». Після поїздки група зібралася для вивчення основних положень Орхуської Конвенції, - європейської конвенції про право на участь у прийнятті екологічно важливих рішень (Орхус, Данія, 1998 р.), а також обговорювали дозивідність наслідків відчуження та можливості їх зменшення.

Стаття про Чернобіль у «Кременчуцькому Телеграфі»

книги «Поліновий ліс: краєзнавство Чорнобіля» (Wormwood Forest: A Natural History of Chernobyl), розповіла про власній досвід збору матеріалів для книги, а також вона дала поради журналістам

Інформаційні матеріали UREP про пташиний грип. (Фото: А. Алексєенко)

ту с/г підприємств, приватних господарств та власного здоров'я.

Щодня на Першому каналі Національного телебачення, телеканалі 1+1 та Національному радіо випускалися в ефір телетарадіо-ролики соціальної реклами, в яких громадянам надавалися рекомендації щодо дотримання необхідних гігієнічних норм при роботі з птицею або приготуванні пташиного м'яса. За допомогою мережі регіональних прес-клубів UREP та волонтерів Корпусу миру США було

розповсюджено 28 тис. примірників буклету «Популярно про пташиний грип», в якому містилася інформація про поширення ПГ серед птахів, симптоми захворювання та засоби захисту від нього. Крім того, UREP розробила інформаційні листівки, які розповсюдила у тих районах Криму, де було зареєстровано перші спалахи хвороби.

-див. UREP, ст. 4

ЖУРНАЛІСТИ ОПАНОВУЮТЬ НАВИКИ

ЕФЕКТИВНОГО ВИСВІТЛЕННЯ ПРОБЛЕМ ЕКОЛОГІЙ

Хоча 26 квітня ми відзначили вже 20 річницю з дня Чорнобильської трагедії, 30-ти кілометрова зона і надалі оповита таємницями і нерозгаданими питаннями. То кому ж як не ЗМІ їх розкривати?

Минулі осені Радою Міжнародних Наукових Досліджень та Обмінів (IREX) було організовано спеціалізований тренінг для регіональних журналістів на тему висвітлення чорнобильської тематики. 14 провідних журналістів із 13-ти газет східної, західної та південної України взяли участь у навчанні по висвітленю проблем екології. Учасники відвідали чорнобильську зону відчуження та мали змогу подорожувати по території, яка закрита для відвідування. IREX є головним партнером Інтерньюз Нетворк у впровадженні проекту У-Медіа, який фінансується Агентством США з Міжнародного Розвитку (USAID). Діяльність проекту направлена на підтримку незалежних ЗМІ України.

IREX У-Медіа отримали дозвіл для журналістів відвідати 10-кілометрову заборонену зону, котра і дотепер залишається повністю незаселеною. Учасники їздили по містечках і селах чорнобильської зони, зустрічалися з місцевими експертами, а ще відвідали музеї, присвячені будівництву «саркофагу». Після поїздки група зібралася для вивчення основних положень Орхуської Конвенції, - європейської конвенції про право на участь у прийнятті екологічно важливих рішень (Орхус, Данія, 1998 р.), а також обговорювали дозивідність наслідків відчуження та можливості їх зменшення.

Стаття про Чернобіль у «Кременчуцькому Телеграфі»

книги «Поліновий ліс: краєзнавство Чорнобіля» (Wormwood Forest: A Natural History of Chernobyl), розповіла про власній досвід збору матеріалів для книги, а також вона дала поради журналістам

щодо проведення дослідження з екологічної тематики. Під час обговорення за круглим столом журналісти зосередили увагу на процедурах доступу до інформації, перевірки отриманих екологічних даних, а також на тому, як краще передати інформацію читачам. В результаті тренінгу п'ять учасників опублікували свої статті в регіональній пресі. Статті розкривали проблеми Чорнобільської катастрофи, екології місцевості та наслідки зараження радіацією.

Катерина Іванова, журналістка рівненської газети «ОГО», була однією з перших, хто почав писати на дану тематику. Її статті з'являлися у двох регіональних газетах. Її нариси розповідали про те, що зона відчуження стає «українським ДіснейЛендом», - місцем туристичного паломництва. Відвідувачам пропонують дуже добре організований туристичний маршрут, під час якого їм розповідають оповіді таємницями історії та легенди Чорнобіля.

В інших публікаціях, що виходили в пресі, зокрема в газетах «Вісник», «Чернігівський вісник», «Бердянський деловий», «Кременчуцький Телеграф», - описувалося повсякденне життя людей, котрі і тепер, часто нелегально, живуть в зоні відчуження; повідомлялося про відповільність та обов'язки державних службовців, які працюють там; аномалії та дивні речі (наприклад величезних сомів в річках); а також питання повного закриття станції, яке відбулося в 2000 році.

ЗМІ - СПОЛУЧНА ЛАНКА МІЖ ВЛАДОЮ ТА ГРОМАДЯНАМИ

Обговорення у фокус-групах, проведені Міжнародним Республіканським Інститутом (MPI) восени 2005 р., виявили, що багато громадян України не були поінформовані, або мали неправильні відомості про ті реформи, які запроваджувалися владою на рівні областей, включаючи діяльність голів та апарату обласних державних адміністрацій.

У відповідь на це, в рамках програми навчання виборчих посадовців місцевої влади, MPI розпочав тісну співпрацю з прес-службами державних адміністрацій у 13 областях України, а також з відповідними підрозділами Одеського міськвиконкому та апарату Прем'єр-міністра Автономної республіки Крим. Метою цієї співпраці було підвищити ефективність роботи прес-служб органів влади по інформуванню громадян про ті реформи, що їх запроваджує Президентська адміністрація.

Для того, щоб вдосконалити навички посадовців у сфері відносин та спілкування з громадськістю, за кожною з областей був закріплений викладач MPI.

Ірина Синавська, зупинник голови обласної адміністрації Житомирської області, відкриває навчальну програму для працівників прес-служб. (Фото: Б.Меффорд)